

Ansökan om dispens gällande försäljning och användning av Flowtron Octenol Mosquito Attractant i myggfällan Flowtron Mosquito PowerTrap

Beslut

Kemikalieinspektionen bifaller ansökan om dispens med stöd av 5§ 2 förordningen (2000:338) om biocidprodukter (biocidförordningen). Koldioxid förstärkt av Flowtron Octenol Mosquito Attractant tabletter får användas i myggfällan Flowtron Mosquito PowerTrap för bekämpning av mygg och knott från och med den 6 maj 2014 till och med den 31 december 2017. Dispensen kan komma att återkallas eller ändras innan godkännandetiden löper ut, i enlighet med vad som följer av beslut om koldioxid som ingår i produkten som fattas i enlighet med direktiv 98/8/EG eller förordning (EU) nr 528/2012.

För dispensen gäller följande villkor:

1. Produkten hänförs till behörighetsklass 3 och får således användas av var och en.
2. Produkten får endast användas utomhus.

Bakgrund

Den 17 mars 2014 inkom ansökan om dispens från godkännandekravet för utsläppande på marknaden och användning av bekämpningsmedel från Rusta AB. Ansökan avser försäljning och användning av Flowtron Octenol Mosquito Attractant oktenoltabletter i myggfällan Flowtron Mosquito PowerTrap. Myggfällan är en maskin som är avsedd att fånga in mygg och knott med hjälp av ämnena koldioxid och l-okten-3-ol (oktenol) som lockar till sig insekterna. Koldioxiden genereras in situ (på plats) genom förbränning av gasol. Oktenol tillförs apparaten i form av en tablett som består av ett polyetylenblock innehållande 67,2 vikt-% oktenol.

Oktenol är upptaget på bilaga I till EU:s biocidförordning¹, som är en förteckning över verksamma ämnen som får ingå i produkter där förenklat produktgodkännandeförfarande tillämpas. Endast sådan koldioxid som används i gasbehållare som är färdig för användning och som fungerar tillsammans med en fälla finns upptaget på bilaga I. Då koldioxiden som används i den aktuella myggfällan inte är färdig för användning, utan genereras på plats genom förbränning så är inte det förenklade förfarandet tillämpligt för detta verksamma ämne. Koldioxid utvärderas i

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter

EU:s granskningsprogram för verksamma ämnen i biocidprodukter i produkttyp 19 (attrahenter och repellenter). Sökande anger i sin ansökan att oktenol är verksamt ämne i produkten, samt att de anser att det är oklart om koldioxiden är ett verksamt ämne eller en synergist i produkten. Kemikalieinspektionen har meddelat att så länge sökanden inte demonstrerar att oktenol är verksamt på egen hand, så kommer även den genererade koldioxiden att anses vara ett verksamt ämne och då är inte det förenklade förfarandet tillämpligt. De vill avvakta utvärderingen av koldioxid inom EU:s granskningsprogram innan de ansöker om produktgodkännande i enlighet med EU:s biocidförordning. Då de tidigare har fått information från Kemikalieinspektionen om att de skulle kunna ansöka om godkännande enligt förenklat förfarande så ansöker de om dispens för att få sälja och använda produkten till och med 2017-12-31.

Skäl

En biocidprodukt ska enligt 14 kap 4§ miljöbalken (1998:808) vara godkänd av Kemikalieinspektionen för att få släppas ut på marknaden och användas. Kemikalieinspektionen kan i det enskilda fallet medge dispens från kravet på godkännande för biocidprodukter genom bemyndigande i 5§ 2 förordningen (2000:338) om biocidprodukter om det finns särskilda skäl.

Myggfällor av nu aktuellt slag fungerar genom att gasol bränns på plats varpå koldioxid uppstår. Koldioxid finns i utandningsluft och drar därför till sig mygg. För att öka effekten av koldioxiden används oktenol. Frågan om dylika myggfällor har diskuterats under de senaste åren. Åsikterna om effekten av de ämnen som används har varit spridda. Vissa har hävdats att oktenol ensamt inte har önskad effekt och att oktenol därför inte är ett verksamt ämne utan endast en synergist. Under tiden att företagen fått en chans att visa om oktenol i sig är verksamt eller inte har Kemikalieinspektionen gett dispens för försäljning av myggfällor med oktenoltabletter. Kemikalieinspektionen har även inväntat att oktenol skulle bli upptaget på bilaga I till EU:s biocidförordning och därmed kunna bli föremål för ett förenklat produktgodkännande.

Koldioxid utvärderas i EU:s granskningsprogram för verksamma ämnen i biocidprodukter i produkttyp 19 (attrahenter och repellenter). Frankrike är det land som utför utvärderingen. Vid användning av myggfällan bränns gasol så att koldioxid uppstår. Då koldioxid utvärderas som ett verksamt ämne för denna användning så gör Kemikalieinspektionen bedömningen att koldioxiden i vart fall utgör en biocidprodukt som kräver ett godkännande för att få användas, såvida utvärderingen inte kommer fram till en annan slutsats.

För att en myggfälla med tillhörande oktenoltabletter ska anses utgöra en biocidprodukt redan vid försäljningstillfället är det avgörande att oktenol anses vara ett verksamt ämne. I annat fall sker ingen försäljning av en biocidprodukt. Sökande uppger i sin ansökan att de anser att oktenol är ett verksamt ämne.

Frågan är därför om endast själva användningen av koldioxiden (förstärkt av oktenolen) kräver dispens eller om även försäljningen av oktenoltabletterna med myggfällan kräver ett godkännande. I avvaktan på Frankrikes slutliga bedömning av koldioxid i EU:s granskningsprogram gör Kemikalieinspektionen därför bedömningen att oktenol är en synergist och att själva försäljningen av oktenoltabletter därför inte utgör en försäljning av en biocidprodukt och att det därför varken krävs ett godkännande eller en dispens för att sälja myggfällor med tillhörande oktenoltabletter. Däremot krävs ett godkännande

eller en dispens för att få använda den biocidprodukt som uppstår på plats i form av koldioxid (förstärkt av oktenol).

Mygg utgör en sanitär olägenhet på många platser i Sverige och alternativa metoder för skydd mot mygg som ger samma skyddsnivåer, som de som erhålls genom användning av nu aktuell myggfälla och koldioxid, utgörs dock mestadels av andra kemiska bekämpningsmedel. Kemikalieinspektionen gör därför bedömningen att dessa troligtvis innebär större risker för människans hälsa och för miljön.

Mot bakgrund av det nu nämnda finner Kemikalieinspektionen att det inte kan anses proportionerligt att avslå ett beslut om dispens för dessa produkter.

Vid en samlad bedömning finner Kemikalieinspektionen att omständigheterna i förevarande fall är sådana att det föreligger särskilda skäl att bevilja dispens.

Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos Mark- och miljödomstolen, Nacka tingsrätt. Ett skriftligt överklagande ställt till Mark- och miljödomstolen ska i så fall ha kommit in till Kemikalieinspektionen, Box 2, 172 13 Sundbyberg, inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

På Kemikalieinspektionens vägnar

Anna Nordberg

Alexandra Stewart

Övr. närvarande:
Anna Cedrum